

नक्षलवाद्यांना अटक करण्यासाठी त्यांच्याबाबत
माहिती देणाऱ्या व्यक्तींना देण्यात येणाऱ्या रोख
बक्षिसांच्या रक्कमेमध्ये वाढ....

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग (विशेष)

शासन निर्णय क्र.एनएएक्स-२००५/प्र.क्र.२२/विशा-१ब
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक : २४ नोव्हेंबर, २००६

- वाचा :-** १) विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नागपूर परिक्षेत्र, नागपूर यांचे गोपनीय
पत्र क्र. नाप/विशा/नक्षल-बक्षिस/२००५-३९९, दिनांक १.७.२००५
२) शासन निर्णय क्र. विशा-१(ब)एनएएक्स-०२८९/६३६, दिनांक २६.५.१९८९
३) शासन निर्णय क्र. विशा-१(ब)एनएएक्स-०२८९/६३६, दिनांक १६.३.१९९०

शासन निर्णय

प्रस्तावना :- गेल्या काही वर्षांपासून राज्यामध्ये विशेषतः जंगल व डोंगराळ भागात नक्षलवाद्यांनी शासन विरोधी व समाजविरोधी कारवाया केल्या आहेत. जंगल भागात नक्षलवाद्यांनी टोळ्या (दलम) स्थापना केल्या असून तेथील गरीब आदिवासींवर आपले वर्चस्व प्रस्थापित करण्यास सुरुवात केली आहे. नक्षलवाद्यांनी जंगल भागात तेंदुपाने, बांबू, खाजगी वाहने शासनाची कागदपत्रे जाळणे असे प्रकार सुरु केले आहेत. तसेच त्यांनी हिंसक कारवाया म्हणजे विरोधकांचे खून करणे, खुनाचे कट रचणे, शासकिय कर्मचाऱ्यांवर हल्ले करणे, खाजगी व्यक्तींची किंवा शासकिय कर्मचाऱ्यांची शस्त्रे पळविणे, दंगली, लुटमार, तसेच पोलीसांवर हल्ले करून त्यांना ठार मारणे असे प्रकार सुरु केले आहेत. हे नक्षलवादी सशस्त्र असून जंगलात फिरतात त्यामुळे व आदिवासींना काही वेळा त्यांच्याबद्दल सहानुभूती असल्यामुळे किंवा त्यांच्यापासून भिती असल्याने ते नक्षलवाद्यांच्याबाबत पोलीसांना माहिती देत नाहीत. त्यामुळे नक्षलवाद्यांच्या बाबत माहिती मिळणे कठीण होते आणि नक्षलवादी आरोपी मोकळे राहून अधिक कारवाया करतात. ही बाब लक्षात घेवून संदर्भाधीन दि. २६.५.१९८९ च्या शासन निर्णयानुसार गडचिरोली व चंद्रपूर जिल्ह्यातील नक्षलवाद्यांना अटक करण्यासाठी त्यांच्याबाबत माहिती देणाऱ्या व्यक्तींना रोख बक्षीसे देण्याची योजना मंजूर केली. मात्र त्यानुसार मंजूर करण्यात आलेली बक्षिसांची रक्कम सद्यःस्थितीत अत्यल्प असल्याने नक्षलवाद्यांच्या दहशतीस मिळून बातमीदार नक्षलांची बातमी, ठावठिकाणा देण्यास उत्साही नसतात असे दिसून आले आहे. नक्षलवाद्यांच्या हिंसक कारवायांना आळा घालण्यासाठी त्यांचा ठावठिकाणा वेळीच मिळावा यासाठी दि. २६.५.१९८९ च्या शासन निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या रक्कमेमध्ये वाढ करण्याचा तसेच ही योजना गडचिरोली, चंद्रपूर या जिल्ह्यांबरोबरच नांदेड, गोंदिया, यवतमाळ आणि भंडारा या जिल्ह्यांमध्ये राबविण्याचा प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- प्रस्तावनेत नमुद केल्यानुसार गडचिरोली, चंद्रपूर, नांदेड, गोंदिया, यवतमाळ व भंडारा या जिल्ह्यातील नक्षलवाद्यांविषयी माहिती देणाऱ्या व्यक्तींना रोख बक्षीसे देण्यासाठी खाली दिलेले नियम याद्वारे तात्काळ अंमलात आणण्यात येत आहेत :-

नियम :- (१) : खून किंवा खूनाचा प्रयत्न करण्याच्या गुन्ह्यातील आरोपी असलेल्या व पोलीसांना पाहिजे असलेल्या नक्षलवाद्यांच्या दलम नेत्यांना किंवा त्यावरील हुद्याच्या नक्षलवाद्यांना अटक करण्यासाठी उपयुक्त असा ठावठिकाणा व इतर माहिती देणाऱ्या व्यक्तीस रु.६०,०००/- (रुपये साठ हजार फक्त) चे रोख बक्षिस देण्यात यावे.

नियम :- (२) : इतर गुन्ध्यामध्ये आरोपी असलेल्या व पोलीसांना पाहिजे असलेल्या नक्षलवाद्यांच्या दलम नेत्यांना किंवा त्यावरील हुद्याच्या नक्षलवाद्यांना अटक करण्यासाठी उपयुक्त असा ठावठिकाणा व इतर माहिती देणाऱ्या व्यक्तीस रु. ३०,०००/- (रुपये तीस हजार फक्त) चे रोख बक्षिस देण्यात यावे.

नियम :- (३) : खून किंवा खूनाचा प्रयत्न करण्याच्या गुन्ध्यातील आरोपी असलेल्या व पोलीसांना पाहिजे असलेल्या नक्षलवाद्यांच्या दलम मधील इतर सदस्यांना अटक करण्यासाठी उपयुक्त असा ठावठिकाणा व इतर माहिती देणाऱ्या व्यक्तीस रु. २०,०००/- (रुपये वीस हजार फक्त) चे रोख बक्षिस देण्यात यावे.

नियम :- (४) : इतर गुन्ध्यामध्ये आरोपी असलेल्या व पोलीसांना पाहिजे असलेल्या नक्षलवाद्यांच्या दलम मधील इतर सदस्यांना अटक करण्यासाठी उपयुक्त असा ठावठिकाणा व इतर माहिती देणाऱ्या व्यक्तीस रु. १०,०००/- (रुपये दहा हजार फक्त) चे रोख बक्षिस देण्यात यावे.

नियम :- (५) : जर वरीलप्रमाणे दिलेल्या माहितीची परिणती संबंधित आरोपींना अटक करण्यात झाली नाही तर माहिती देणाऱ्या व्यक्तीस कसलेही बक्षिस देण्यात येऊ नये.

नियम :- (६) : उपरोक्त नियम १ ते ४ मधील बक्षिसांच्या रोख रकमा त्यात नमुद केलेल्या निकषाप्रमाणे पात्र अशा अशासकीय व्यक्तींना देण्यात याव्यात.

नियम :- (७) : उपरोक्त नियम १ ते ४ मध्ये नमुद केलेली व्यक्ती शासकीय सेवक असेल व तो त्यात नमुद केलेल्या निकषाप्रमाणे पात्र असेल तर अशासकीय व्यक्तींना अनुज्ञेय असलेल्या रोख रकमेच्या ५०% रोख रक्कम त्याला बक्षिस देण्यात यावी.

(१) सदर नियमानुसार देय होणारी रु. ३०,०००/- (रु. तीस हजार) पर्यंतची रक्कम संबंधित पोलीस अधिकांनी मंजूर करावी.

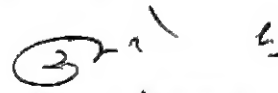
(२) सदर नियमानुसार देय होणारी रु. ३०,०००/- (रु. तीस हजार) च्या वरील रक्कम संबंधित पोलीस उपमहानिरीक्षक यांनी मंजूर करावी.

उपरोक्त बक्षिसांच्या योजनेमुळे होणारा खर्च २०५५-पोलीस-००१, संचालन व प्रशासन (ए/एक/१) पोलीस निरीक्षणालय-२० इतर खर्च" या लेखाशीर्षाखाली मंजूर झालेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

३. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक सीआर-४७३/०६/व्यय-७, दिनांक १४.११.२००६ नुसार प्राप्त झालेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६११२४१३१९१९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रु. न. देशमुख)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग (विशेष)

प्रत,

पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

आयुक्त व विशेष पोलीस महानिरीक्षक, गुन्हा अन्वेषण विभाग (गु.वा.), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नागपूर परिक्षेत्र, नागपूर.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, अमरावती परिक्षेत्र, अमरावती.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, औरंगाबाद परिक्षेत्र, औरंगाबाद.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक (नक्षलविरोधी अभियान), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

महालेखापाल, (लेखा ब अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई.

महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-२, नागपूर.

जिल्हाधिकारी, गडचिरोली, चंद्रपूर, भंडारा, गोंदिया, नांदेड व यवतमाळ

जिल्हा कोषागार अधिकारी, गडचिरोली, चंद्रपूर, भंडारा, गोंदिया, नांदेड, यवतमाळ

पोलीस अधीक्षक, गडचिरोली, चंद्रपूर, भंडारा, गोंदिया, नांदेड, यवतमाळ

वित्त विभाग, व्यय-७, मंत्रालय, मुंबई

कार्यासन, बियुडी-१, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई

कार्यासन, पोल-१, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई

निवड नस्ती, गृह विभाग (विशा-१ब).